

тръговували съ геверджеле, излѣзли на пусто мѣсто и по-искали да си стотвятъ обѣдъ; като не намѣрили камыкъ за да подложатъ подъ котлы-ты тѣн извадили изъ цѣдилницы-ты си нѣколко грамуды геверджеле та на тѣхъ турили котлы-ты и отдолѣ наклали огънь. Случило ся да има на това сжицо-то мѣсто ситенъ пѣськъ бѣлтакъ. Доклѣ да ся сваритѣ-то геверджеле-то отъ силный огънь ся стопило и ся смѣсило съ пѣська и золж-тж та станжло на стькло. Финикянне-ти ся въсчудили като видѣли едно быстро лѣскаво нѣщо и като умны и учены хора не го оставили безъ вниманіе и искарали отъ това случайно открытіе голѣмж облагж. Стькло-то изобицо ся прави отъ бѣлтачавъ пѣськъ, нарѣченъ кварць, смѣсенъ съ потассж, коя-то ся вади изъ золж-тж на пепель-тж. Стьклюдѣліе-то днесъ е много усъвършенствовано, особено у Англиж.

Изобрѣшеніе-шо на баруша както и на много другы, е случайна работа. Нѣкой си калугеринъ *Бершолдъ Шварць*, кой-то живѣлъ у Фрибургъ въ половинж на XIV-ый вѣкъ, еднажъ като тлѣкъль вжгленъ, синпуръ (жупель) и геверджеле за да прави нѣкой си съставъ, ненадѣйно прѣснжла вжтрѣ въ кутела една искра и стлѣчено-то ся запалило та пукнжло съ голѣмъ пукотъ. Калугеринъ-тъ ся уплашилъ и въздивилъ, а като обычалъ да ся залисва съ хымическы работы, той взялъ да испытва тоя съставъ и най-сѣтнѣ достигнжлъ да прави сжщый баруть. Тоя прахъ, казвать че знаяли въ старо врѣмя и Арабе-ти, кон-то го были донесли изъ Хындіж или изъ Кытай. За пръвъ пжть баруть употрѣбляли на бой Венеціане-ти въ 1380 л. У Фрибургъ има въздвигнж-тж статуж Бертолду Шварцу. Като на хымикъ стому ся наистинж такъвъ почетъ, нѣ като изобрѣтатель на барута той не може да ся мѣри съ благотворителы-ты на чловѣчество-то.

— *Кахве*. — Кахве-то, кое-то піемъ, е сѣмки отъ едно дрьво, кое-то расте високо до 3 арш. съ дългы, тѣнкы и увиснжлы надолѣ листа. Цвѣтъ-тъ му е бѣлъ, като на ясениж. Плодъ-тъ кога узрѣе прилича на вишны; мясо-то му не е сладко, а има двѣ бобета, кон-то сж сѣмки-ты на кахве-то. Бобета-та сж отдѣлены по еднж ципж. Кахве-то расте само по горящы-ты мѣста. У честитж Арабіж — *Еменъ* — нѣкон си пастыре съглядали еднажъ, че козы-ты